

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/154/2024
Identifikačné číslo spisu:	1109256501
Dátum vydania rozhodnutia:	27.05.2026
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:1109256501.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: M. K. V., narodená XX. D. XXXX, U., M.C. XX, zastúpená: JUDr. Štefan Čakvári, advokát, so sídlom Bratislava, Sliačska 113188/5C, proti žalovanej: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Bratislava, Račianska 71, o náhradu škody, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B1-26C/323/2009 (predtým Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 26C/323/2009), o dovolaní oboch strán sporu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28. mája 2024 sp. zn. 5Co/74/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobkyne o d m i e t a.

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28. mája 2024 sp. zn. 5Co/74/2022 vo výroku potvrdzujúcim rozsudok súdu prvej inštancie v časti priznanej nemajetkovej ujmy a vo výroku o náhrade trov konania z r u š u j e a vec v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „okresný súd“, alebo „súd prvej inštancie“, resp. „prvoinštančný súd“) rozsudkom zo dňa 27. júla 2021 č. k. 26C/323/2009-315 podľa zákona č. 58/1969 Zb. zaviazal žalovanú nahradiť žalobkyni ušlý zisk vo výške 56.986,25 eur s príslušenstvom ako aj nemajetkovú ujmu vo výške 19.800 eur. Vo zvyšku, uplatnená nemajetková ujma vo výške 33.191,91 eur a ušlý zisk vo výške 99.581,75 eur, žalobu zamietol. Žalobkyni priznal náhradu trov konania v rozsahu 28,64%.

2. V odôvodnení uviedol, že voči žalobkyni sa viedlo trestné stíhanie pre trestný čin zneužívanie právomoci verejného činiteľa (notárka), ako aj pre trestný čin podvodu spolupáchateľstvom na základe uznesenia o vznesení obvinenia zo dňa 21.09.2001 a 16.7.2002. Trestné stíhanie bolo ukončené oslobodzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo dňa 20.03.2007, z dôvodu, že skutok, ktorý sa žalobkyni kládol za vinu, nie je trestným činom. S ohľadom na výsledok trestného stíhania treba považovať uznesenia o vznesení obvinenia žalobkyni za nezákonné rozhodnutia. Rozhodnutím ministra spravodlivosti zo dňa 07.05.2004 bol žalobkyni pozastavený výkon notárskeho úradu z dôvodu existencie trestného stíhania. To trvalo od 7.5.2004 do 19.6.2007. V dôsledku toho žalobkyni patrí

náhrada za ušlý zisk v súdom ustálenej výške, vyplývajúcej z listinných dôkazov. Žalobkyňa dôvodne očakávala zväčšenie svojho majetku, ako tomu bolo v období pred pozastavením výkonu notárskeho úradu. Nebyť trestného stíhania, teda nezákonného uznesenia o vznesení obvinenia, nedošlo by k pozastaveniu výkonu notárskeho úradu. Prvoinštančný súd preto nesúhlasil s obranou žalovanej o absencii priamej príčinnej súvislosti medzi nezákonnými rozhodnutiami o vznesení obvinenia a ušlým ziskom žalobkyne. Nie je možné od žalobkyne spravodlivo požadovať, aby napriek oslobodeniu spod obžaloby (skutok nie je trestným činom), nemala nárok na ušlý zisk za obdobie pozastavenia výkonu notárskeho úradu, keď vyhláška o odmene notárov a ani Notársky poriadok neustanovujú mechanizmus, ktorým by sa žalobkyňa mohla domôť takéhoto svojho nároku. Náhradu nemajetkovej ujmy súd priznal podľa čl. 46 ods. 3 ústavy a rozhodnutia II. ÚS 754/2016 a sp. zn. 6 Cdo/152/2018. Za zodpovedajúce požiadavke primeranosti a rozumnému usporiadaniu vzťahov považoval nemajetkovú výšku vo výške 300 eur mesačne za každý mesiac trestného stíhania podľa označených rozhodnutí súdov v obdobných sporoch, ktoré priznávali nemajetkovú ujmu v rozsahu 200 až 620 eur, pritom trestné stíhanie žalobkyne trvalo 66 mesiacov. Dospel k záveru, že trestné stíhanie malo dopad na osobný i profesijný život žalobkyne. Žalobkyňa trestné stíhanie ťažko psychicky znášala, pričom malo veľmi výrazný dopad na finančnú situáciu v rodine (manžel a dve mal. deti), pretože v tom čase manžel žalobkyne so súkromnou lekárskou praxou len začínal. Zásah je zvýraznený tým, že žalobkyňa bola dvakrát uznaná vinnou, ako aj dĺžkou trestného stíhania. Po obnovení činnosti notárskeho úradu rapidne klesol počet klientov vyžadujúcich služby notárskeho úradu žalobkyne.

3. Na odvolania oboch strán sporu Krajský súd v Bratislave (ďalej ako „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 28. mája 2024 sp. zn. 5Co/74/2022 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti, týkajúcej sa ušlého zisku, zamenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol a v časti, týkajúcej sa náhrady nemajetkovej ujmy, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Žalobkyni priznal náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100% z priznanej sumy.

4. Na odôvodnenie svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu záveru o tom, že existuje príčinná súvislosť medzi ušlým ziskom žalobkyne (pre pozastavenie výkonu notárskeho úradu) a nezákonnými rozhodnutiami o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia. Záver o existencii príčinnej súvislosti musí byť založený na vzťahu priamej a bezprostrednej príčinnej súvislosti. Uvedené uznesenia priamo a bezprostredne nevyvolali pozastavenie výkonu notárskeho úradu, v príčinnej súvislosti s ktorým došlo k ušlému zisku na strane žalobkyne. Orgány činné v trestnom konaní (vyšetrovatelia) takouto kompetenciou ani nedisponujú, notársky úrad bol vykonávaný niekoľko rokov po začatí trestného stíhania. Nie je pritom významné, že minister spravodlivosti svoje rozhodnutie odôvodnil existenciou trestného stíhania. Za nezákonné rozhodnutia v príčinnej súvislosti s trestným stíhaním možno považovať len rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní (a súdu), čo však minister spravodlivosti pri postupe podľa Notárskeho poriadku nie je. Ušlý zisk je v priamej a bezprostrednej príčinnej súvislosti s rozhodnutím ministra o (dočasnom) pozastavení výkonu notárskeho úradu. Toto rozhodnutie však ako nezákonné nebolo zrušené, v dôsledku čoho nie je ani spôsobilým samostatným titulom uplatnenie pre náhradu škody voči štátu. Žalobkyni teda nevznikol nárok na náhradu za ušlý zisk v súvislosti s nevykonávaním notárskeho úradu, pretože rozhodnutie ministra o dočasnom pozastavení výkonu notárskeho úradu nebolo zrušené pre nezákonnosť a súčasne ho nemožno považovať za rozhodnutie orgánov činných v trestnom konaní, v príčinnej súvislosti s ktorým žalobkyni vznikla tvrdená majetková škoda. Tento nárok nie je daný ani z titulu nesprávneho úradného postupu ministra spravodlivosti, ktorý bol súladný s Notárskym poriadkom. Z týchto dôvodov potom odvolací súd napadnutý rozsudok v priznanej časti ušlého zisku zmenil a v tejto časti žalobu ako neopodstatnenú zamietol.

5. V časti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy odvolací súd posúdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny. Náhradu nemajetkovej ujmy v priznanom rozsahu odvolací súd považoval za primeranú okolnostiam konkrétneho prípadu, na ktoré poukazoval a dostatočným spôsobom odôvodnil i súd prvej inštancie (ujma na psychickom zdraví žalobkyne, strata klientely, pocity veľkej nespravodlivosti). Nemožno tiež opomenúť, že náhrada sa uplatňuje za stíhanie za dva skutky ani dĺžku trestného stíhania, skoršie neprávoplatné odsúdenie. Odvolací súd však s ohľadom na zmenu rozsudku v

časti ušlého zisku za významnú okolnosť pre posudzovanie primeranosti nemajetkovej ujmy považoval aj skutočnosť, že žalobkyňa v priebehu trestného stíhania práve v príčinnej súvislosti s trestným konaním (avšak nie v priamej a bezprostrednej) v období troch rokov nemala žiaden príjem pre (dočasné) pozastavenie výkonu notárskeho úradu. Osobitne závažným sa javí zásah do pracovného uplatnenia žalobkyne ako notárky nielen z hľadiska straty príjmu, ale i pre zjavne šikanózne trestné oznámenie, nerešpektujúce postup žalobkyne (s ohľadom na oslobodenie) zjavne súladný s Notárskym poriadkom. Za týchto okolností rozsah nemajetkovej ujmy nezakladá na strane žalobkyne bezdôvodné obohacovanie sa a možno ho akceptovať, ak aj mierne prevyšuje náhradu podľa zákona č. 274/2017 Z. z. Z týchto dôvodov odvolací súd v časti priznanej nemajetkovej ujmy rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

6. Rozhodnutie o náhrade trov konania odvolací súd odôvodnil tak, že žalobkyni priznal ich plnú náhradu, avšak len z priznanej sumy nemajetkovej ujmy, keď rozsah nemajetkovej ujmy závisel od úvahy súdu. I keď žalobkyňa nebola úspešná v časti ušlého zisku, takéto rozhodnutie považuje odvolací súd za spravodlivé z rovnakých dôvodov, pre ktoré akceptoval výšku priznanej nemajetkovej ujmy.

7. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie obe strany sporu.

Dovolanie žalobkyne

8. Žalobkyňa smerovala svoje dovolanie proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým tento zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a jej žalobu o náhradu ušlého zisku zamietol. Navrhla, aby v tejto časti dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnila podľa § 420 písm. f) a § 421 ods.1 písm. b) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej ako „CSP“).

9. Na odôvodnenie uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP žalobkyňa uviedla, že závery odvolacieho súdu o neexistencii príčinnej súvislosti medzi jej ušlým ziskom a nezákonným trestným stíhaním nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov a predstavujú výkladový excés. Sú nepresvedčivé, nezrozumiteľné a nepreskúmateľné. Odvolací súd opakovane argumentoval tým, že dočasné rozhodnutie ministra o pozastavení notárskeho úradu nebolo zrušené a nemožno ho považovať za rozhodnutie orgánov činných v trestnom konaní, v príčinnej súvislosti s ktorými žalobkyni vznikla tvrdená majetková škoda. Ide o zjavné nepochopenie tejto časti uplatneného žalobného nároku. Rozhodnutie ministra o dočasnom pozastavení notárskeho úradu je jedným z viacerých následkov, ktoré vznikli v dôsledku nezákonných rozhodnutí o trestnom stíhaní žalobkyne a nie príčina. Za ďalšie následky možno označiť „ujmu na psychickom zdraví žalobkyne, stratu klientely, pocity veľkej nespravodlivosti, strata príjmu a zjavne šikanózne trestné oznámenie...“ ako na to poukázal sám odvolací súd. Je preto plne odôvodnená otázka, keď tieto spomínané následky sú v priamej príčinnej súvislosti s nezákonným trestným stíhaním žalobkyne, prečo podľa odvolacieho súdu rozhodnutie ministra do tejto kategórie nespadá a nie je v priamej príčinnej súvislosti s nezákonným trestným stíhaním žalobkyne. Bez nezákonného trestného stíhania by neexistovalo ani rozhodnutie ministra o pozastavení notárskej činnosti žalobkyne.

10. K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP žalobkyňa uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti trpí aj vadou nesprávneho právneho posúdenia veci, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Rozhodnutie ministra spravodlivosti zo dňa 7.5.2004 o dočasnom pozastavení výkonu notárskeho úradu žalobkyni z dôvodu jej trestného stíhania je priamym následkom nezákonných rozhodnutí o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia žalobkyni, bez ktorých by minister nemohol takéto rozhodnutie vydať. Napokon, dôvod vydania takéhoto rozhodnutia je veľmi zreteľne uvedený aj v jeho písomnom odôvodnení. Rovnako tak oznámenie ministerstva spravodlivosti z 28.mája 2007, ktorým bolo oznámené žalobkyni, že „rozhodnutie ministra o dočasnom pozastavení výkonu notárskeho úradu bolo zrušené“ veľmi jasne uvádza dôvod, a to oslobodzujúci rozsudok Krajského súdu v Nitre z 20.03.2007. Je preto absolútne nepochopiteľné tvrdenie odvolacieho súdu, že tieto skutočnosti nie sú „významné“ lebo jednak nejde o rozhodnutie orgánov činných v trestnom konaní, jednak rozhodnutie ministra údajne nebolo ako

nezákonné zrušené a preto tieto rozhodnutia ani nie sú v príčinnej súvislosti so vznikom škody. Dôvodom pre ktorý bol žalobkyni po dobu viac ako troch rokov znemožnený výkon notárskej činnosti je nespochybniteľne jej trestné stíhanie a následné rozhodnutie ministra. Bez nezákonných rozhodnutí orgánov činných v trestnom konaní by nebolo rozhodnutie ministra o pozastavení činnosti a vznik ušlého zisku, a následne bez oslobodzujúceho rozsudku by nedošlo k obnoveniu notárskej činnosti. Za nesprávne považuje žalobkyňa teda také právne posúdenie veci, podľa ktorého „žalobkyni nevznikol nárok na náhradu za ušlý zisk v súvislosti s nevykonávaním notárskeho úradu, pretože rozhodnutie ministra o dočasnom pozastavení výkonu notárskeho úradu nebolo zrušené pre nezákonnosť (§ 4 ods.1 zák. č. 58/1969 Zb.) a súčasne ho nemožno považovať za rozhodnutie orgánov činných v trestnom konaní, v príčinnej súvislosti s ktorými žalobkyni vznikla tvrdená majetková škoda (§1 ods.1 zák. č. 58/1969 Zb.). Žalobkyňa má za to, že správne právne posúdenie tejto otázky je: „Rozhodnutie ministra spravodlivosti v zmysle § 94 ods.1 písm. a) zák.č.323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) o dočasnom pozastavení výkonu notárskeho úradu notárovi z dôvodu jeho trestného stíhania (začatie trestného stíhania a vznesenie obvinenia orgánmi činnými v trestnom konaní) pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods.1 písm. a) Trestného zákona je vždy v príčinnej súvislosti s rozhodnutiami orgánov činných v trestnom konaní, ktoré boli zrušené pre nezákonnosť (§ 4 ods.1 zák. č. 58/1969 Zb.) a ak v dôsledku takéhoto rozhodnutia ministra dôjde k spôsobeniu škody, za škodu zodpovedá štát v zmysle § 1 ods.1 zák. č. 58/1969 Zb.“.

11. K dovolaniu žalobkyne žalovaná uviedla, že vydanie uznesení o vznesení obvinenia voči žalobkyni nevyvolalo automaticky následok v podobe pozastavenia výkonu notárskeho úradu. Minister má možnosť a nie povinnosť rozhodnúť či pozastaví výkon činnosti notára alebo nie. Škoda v podobe ušlého zisku je následkom až pozastavenia výkonu notárskeho úradu na základe samostatného rozhodnutia, ktoré môže, ale aj nemusí byť vydané. Napokon v danej veci medzi uzneseniami o vznesení obvinenia a rozhodnutím ministra ubehlo 4,5 roka. Medzi uzneseniami o vznesení obvinenia a rozhodnutím ministra absentuje tak vecná (vznesenie obvinenia nemá automaticky za následok vydanie rozhodnutia ministra) ako aj časová (4,5 roka) súvislosť. Žalobkyňa po vznesení obvinení naďalej vykonávala notársku činnosť, ergo vznesenie obvinenia ako príčina nevyvolalo (a ani nemohlo vyvolať) ušlý zisk ako následok. Až vydaním a dorúčením rozhodnutia ministra došlo k pozastaveniu výkonu funkcie. Škoda v podobe ušlého zisku môže byť výlučne v priamej a bezprostrednej príčinnej súvislosti s rozhodnutím ministra spravodlivosti. Toto však nie je nezákonným rozhodnutím, keď žalobkyňa v konaní nepreukázala, že disponuje rozhodnutím o zrušení rozhodnutia ministra o dočasnom pozastavení výkonu notárskeho úradu. Žalovaná nesúhlasila ani s tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Správnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom vyplýva z ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v obdobných veciach - rozhodnutie ministra spravodlivosti o pozastavení výkonu exekútorského úradu (napríklad sp. zn. 4Cdo/340/2020, 4Cdo/176/2020, 4Cdo/274/2021). Právna otázka nastolená žalobkyňou tak už bola dovolacím súdom riešená a rozhodnutie veci odvolacím súdom je v súlade s uvedenými tromi rozhodnutiami dovolacieho súdu v obdobných veciach. Nie je tak daný dovolací dôvod podľa § 421 CSP.

Dovolanie žalovanej

12. Žalovaná smerovala svoje dovolanie proti výroku rozsudku odvolacieho súdu o potvrdení rozsudku súdu prvej inštancie v časti priznanej nemajetkovej ujmy a proti výroku o náhrade trov konania. Navrhla, aby v týchto častiach bol rozsudok odvolacieho súdu zrušený a vec mu vrátená na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

13. Podľa žalovanej odvolací súd vyriešil nesprávne právnu otázku primeranosti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Táto nie je v súlade s platnými a účinnými vnútroštátnymi právnymi predpismi upravujúcimi aj iné finančné kompenzácie (zákon č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, resp. predchádzajúce právne predpisy), súdnou praxou, relevantnými rozhodnutiami Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej „ESLP“) a zásadou spravodlivého zadostiučenia. V súčasnosti je rozhodovacia činnosť dovolacieho súdu v tejto právnej otázke ustálená (4Cdo/171/2005, 4Cdo/177/2005, 6MCdo/15/2012, 6Cdo/37/2012, 3Cdo/7/2017, 2Cdo/112/2017,

3Cdo/19/2018, 5Cdo/127/2019, 7Cdo/100/2017). Podľa ustanovení zákona č. 215/2006 Z.z., resp. zákona č. 274/2017 Z.z. za najzávažnejší dôsledok (smrť) zákon umožňuje priznať maximálnu náhradu nemajetkovej ujmy vo výške päťdesiatnásobku minimálnej mzdy, čo by v prípade žalobkyne predstavovalo sumu vo výške 13.450 eur (269 eur - minimálna mzda za rok 2007, kedy bolo skončené trestné stíhanie žalobkyne x 50). V konaniach vedených podľa zákona č. 58/1969 Zb. nemožno poškodeným priznávať sumy, ktoré by v konečnom dôsledku bagatelizovali nároky priznávané podľa ustanovení zákona č. 215/2006 Z.z. a zákona č. 274/2017 Z.z.. Inak povedané, ujma za stratu na živote (ako najzávažnejší dôsledok, za ktorý zákon priznáva maximálnu výšku náhrady nemajetkovej ujmy) nemôže byť odškodňovaná sumou nižšou ako ujma pociťovaná v súkromnom živote. V opačnom prípade by došlo k ničím neodôvodnenej nerovnosti a neprimeranosti, čo by bolo v rozpore so zásadou rozumného a spravodlivého usporiadania občianskoprávných vzťahov. Konajúce sudy v tomto prípade priznali žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 19.800 eur a teda priznali žalobkyni vyššiu náhradu nemajetkovej ujmy pociťovanej v súkromnom a pracovnom živote, ako by bolo možné v maximálnej výške odškodniť ujmu na živote. Pri určovaní primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy za zásah orgánu štátu, ktorú by bolo možné považovať za rozumnú a spravodlivú, je pritom potrebné vziať do úvahy nielen samotné limity odškodnenia, ale uvedomiť si, že tieto limity majú byť viazané na najextrémnejšie prípady zlyhania štátu s najzávažnejšími dôsledkami na poškodeného. V opačnom prípade by dochádzalo zo strany súdov k absurdným záverom o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy za miernejší zásah v neporovnateľne vyššej sume, akú sudy priznávajú osobám trestne stíhaným po dlhšiu dobu, osobám väzobne stíhaným, obetiam násilných trestných činov a podobne. Nemožno akceptovať priznanie náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyni v sume 19.800 eur bez toho, aby tým nedošlo k neodôvodnenému zvýhodneniu žalobkyne oproti obetiam násilných trestných činov, či iným poškodeným. V súvislosti s priznanou náhradou nemajetkovej ujmy žalobkyni odvolacím súdom tak prišlo k zásadnému odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu týkajúcej sa určovania/hľadania primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy za zásahy orgánmi verejnej moci (dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP).

14. Rozsudok odvolacieho súdu vo výroku o potvrdení rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyni trpí aj vadou v zmysle § 420 písm. f) CSP. Odvolací súd sa nezaoberal podstatnými námietkami žalovanej vznesenými v odvolacom konaní, resp. sa s týmito riadne, zrozumiteľne a preskúmateľným spôsobom nevysporiadal. Žalovaná vo svojom odvolaní poukázala na neprimeranosť priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, o ktorej prvoinštančný súd rozhodol len na základe výsluchu žalobkyne a jej manžela, a to napriek tomu, že z ich výpovedí nevyplynuli skutkové zistenia, ktoré by odôvodňovali priznanie náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 19.800 eur. Z ich výpovedí jednoznačne vyplynulo, že žalobkyňa mala veľkú podporu od rodiny, že predmetná situácia sa nedotkla jej maloletých detí a ani okolie nemalo voči nej negatívne reakcie. Ďalej žalovaná poukázala v odvolaní na to, že prvoinštančný súd priznanie nemajetkovej ujmy založil na vlastných úvahách a domnienkach o možnom dopade trestného stíhania na osobný a pracovný život žalobkyne. S týmito námietkami žalovanej sa však sa odvolací súd na žiadnom mieste odôvodnenia svojho rozsudku (ani marginálne) nevysporiadal.

15. Okrem toho je spôsob rozhodnutia odvolacieho súdu o výške nemajetkovej ujmy zároveň prekvapivý a arbitrárny aj z pohľadu jeho rozporu s vlastnou rozhodovacou praxou samotného (konkrétne senátu 5Co). V konaniach o náhradu škody a nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z., resp. zákona č. 58/1969 Zb., odvolací súd priznal žalobcom nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v nižšej sume, avšak za intenzívnejší zásah do jednotlivých sfér života, ako bola priznaná predmetným senátom žalobkyni. Prípadne odvolací súd priznal žalobcom maximálnu výšku náhrady nemajetkovej ujmy limitovanú právnymi predpismi upravujúcimi odškodnenie nemajetkovej ujmy v prípadoch zásahov do iných základných práv s odôvodnením, že je touto limitáciou viazaný. Tak tomu bolo vo veciach: sp. zn. 5Co/41/2022 (priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 4.500 eur za trestné stíhanie po dobu 12 rokov, v rámci ktorého bola žalobkyňa 2 roky vo väzbe; sp. zn. 5Co/107/2020 (priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 8.000 eur za trestné stíhanie po dobu 7 rokov, v rámci ktorého bol žalobca viac ako 1,5 roka vo väzbe, pričom suma 5.000 eur predstavovala náhradu nemajetkovej ujmy za väzbu a suma 3.000 eur náhradu nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie); sp. zn. 5Co/99/2019 (priznaná náhrada nemajetkovej

ujmy 8.000 eur za trestné stíhanie po dobu 6 rokov).

16. Odvolací súd nesprávnosť záverov súdu prvej inštancie ešte prehľbil tým, že primeranosť priznanej náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyne absurdne odôvodnil tým, že jej nárok na náhradu majetkovej škody posúdil ako nedôvodný. Inak povedané, náhrada nemajetkovej ujmy má byť primeraná preto, že žalobkyňa má nárok na náhradu majetkovej škody nevznikol. Nemožno akceptovať záver, že v náhrade nemajetkovej ujmy sa má zohľadňovať skutočnosť nepreukázania vzniku škody majetkovej, osobitne ak tá bola dávaná do priamej a bezprostrednej príčinnej súvislosti s iným tvrdeným zásahom. Takýto záver je logicky neuchopiteľný, až arbitrárny, zmazávajúci rozdiel medzi majetkovou škodou a nemajetkovou ujmovou a nerešpektujúci závery o absencii príčinnej súvislosti medzi vznikom majetkovej škody a vznesením obvinenia.

17. Žalobkyňa priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za 5,5 roka vedené trestné stíhanie (bez väzby) v sume 19.800 eur je teda: (i) v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, (ii) v rozpore s rozhodovacou praxou samotného senátu 5Co odvolacieho súdu a (iii) nezodpovedá nielen zákonným limitom a judikatúre, ale ani v konaní zistenej závažnosti následkov trestného stíhania. Podľa názoru žalovanej je teda zrejmé, že suma náhrady nemajetkovej ujmy je zjavne neprimeraná a rozsudok odvolacieho súdu je v tomto ohľade svojvoľný, arbitrárny a nepreskúmateľný. Takúto situáciu možno jednoznačne označiť za zásah do práva žalovanej na riadne a spravodlivé súdne konanie takej intenzity, ktorá zakladá prípustnosť, a súčasne dôvodnosť, dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP.

18. Nakoniec žalovaná odôvodnila svoje dovolanie proti výroku rozsudku odvolacieho súdu o náhrade trov konania, a to podľa § 420 písm. f) CSP. Podľa nej odvolací súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania svojvoľne a arbitrárne. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu neobsahuje identifikáciu ustanovenia CSP, na základe ktorého rozhodol o trovách konania. Rovnako neobsahuje ani žiadnu odpoveď na to, akým spôsobom odvolací súd pri rozhodovaní o trovách zohľadnil neúspech žalobkyne v časti celej uplatnenej náhrady majetkovej škody. Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala náhrady škody v podobe ušlého zisku vo výške 99.581,75 eur a nemajetkovej ujmy vo výške 33.193,91 eur. Žalovaná však bola zaviazaná právoplatnými rozsudkami iba na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 19.800 eur, vo zvyšku bola žaloba zamietnutá. Žalobkyňa tak síce v časti náhrady nemajetkovej ujmy úspešná bola, avšak v rozsahu celej uplatnenej náhrady majetkovej škody bola žalobkyňa celkom neúspešná. Napriek značnému neúspechu žalobkyne v konaní odvolací súd celkom nelogicky priznal žalobkyňu náhradu trov konania v rozsahu 100%. Postup odvolacieho súdu nemá oporu v právnej úprave rozhodovania o trovách konania a je prejavom svojvôle súdu závažne porušujúcej právo žalovanej na spravodlivý proces, ktorého dôsledkom je iba zvýhodnenie žalobkyne poskytnutím jej nároku na náhradu trov konania, na ktorú však s ohľadom na celkový výsledok konania a zásadu úspechu jednoznačne žalobkyňa nemala mať nárok. Rozhodnutie odvolacieho súdu o náhrade trov konania je potom celkom nelogické pri závere súdu o nároku žalobkyne na náhradu trov odvolacieho konania. Žalobkyňa so svojim odvolaním neuspela ani v časti a zároveň výsledkom odvolacieho konania bol plný úspech žalovanej v časti náhrady majetkovej škody, ktorá bola v celom rozsahu zamietnutá. Ak teda bol niekto v odvolacom konaní úspešný, bola to práve žalovaná.

19. K dovolaniu žalovanej žalobkyňa uviedla, že v časti priznania nemajetkovej ujmy žalobkyňu boli rozhodnutia prvoinštančného i odvolacieho súdu vecne a podrobne odôvodnené. Žalovaná účelovo argumentuje vo svojom odvolaní rozhodnutiami, v ktorých boli priznané nižšie sumy náhrady nemajetkovej ujmy. Pritom výška týchto náhrad priznávaná súdmi v iných prípadoch je mnohokrát vyššia (16.000 eur priznané rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5Co/105/2018 za 20 ročné pľachy; 60.000 eur priznané nálezom Ústavného súdu SR zo dňa 4. 12. 2014, sp. zn. I. ÚS 397/2014 za nevymenovanie sťažovateľa do funkcie generálneho prokurátora; 100.000 eur priznaných rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2Co/259/2012 za difamačný článok o sudcovi). Navrhla, aby dovolací súd podané dovolanie žalovanej odmietol.

Posúdenie dovolacieho súdu

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je prípustné je potrebné ho odmietnuť, avšak dovolanie žalovanej prípustné je a preto je potrebné rozsudok odvolacieho súdu v ním napadnutej časti zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP

21. Dovolatelia (tak žalobkyňa ako aj žalovaná) vyvodzujú prípustnosť svojho dovolania v prvom rade z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

22. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces.

23. Súčasťou práva na spravodlivý proces je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia (pozri rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 559/2018, sp. zn. III. ÚS 47/2019, alebo rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/140/2019, sp. zn. 4Cdo/120/2019 a pod.) a povinnosť konajúceho súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (sp. zn. I. ÚS 46/05). Rozsudok musí obsahovať odôvodnenie preukázateľne vychádzajúce z objektívneho postupu súdu pri zisťovaní skutkového stavu pre rozhodnutie. Súd sa v ňom musí vysporiadať so všetkými skutkovými a právnymi otázkami týkajúcimi sa nároku, o ktorom rozsudkom rozhoduje a musí byť z neho zrejmé, ako o prejednávanej veci rozhodol, na základe akých skutočností a dôkazov a ako vec právne posúdil. V rozsudku musí byť posúdený celý predmet konania v jeho komplexnosti, vo všetkých problematických otázkach, ktoré sú súdnym konaním otvorené. Súd je v konaní povinný poukázať a dostatočne sa zaoberať s argumentami, ktoré žalovaný nárok podporujú, aj s tými, ktoré ho spochybňujú. Aby rozsudok bol preskúmateľný a mohol byť dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v oprávnom konaní z hľadiska posúdenia jeho vecnej správnosti, súd sa v ňom musí vysporiadať so všetkými skutkovými a právnymi otázkami týkajúcimi sa predmetu konania a musí byť z neho zrejmé, na základe akých dôvodov o prejednávanej veci rozhodol, na základe akých skutočností a dôkazov a ako vec právne posúdil.

Dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP

24. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP vôbec musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. V prípade absencie náležitého vymedzenia právnej otázky najvyšší súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili/neriešili prvoinštančný a odvolací súd. Relevanciu podľa § 421 ods. 1 CSP má právna otázka (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Pre všetky procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku v dovolaní zadefinuje a špecifikuje. Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie,

ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (porovnaj § 432 ods. 1 CSP) a pri ktorej - s prihliadnutím na individuálne okolnosti veci (prípadu) - zároveň platí, že ak by bola vyriešená správne, súdy by nevyhnutne rozhodli inak, pre dovolateľa priaznivejším spôsobom.

Dovolanie žalobkyne z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP

25. Žalobkyňa odôvodnila naplnenie uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP tým, že závery odvolacieho súdu o neexistencii príčinnej súvislosti medzi jej ušlým ziskom a nezákonným trestným stíhaním nemajú svoj racionálny základ, predstavujú výkladový excés pri aplikácii právnych predpisov, sú nepresvedčivé, nezrozumiteľné a nepreskúmateľné.

26. Dovolací súd po preskúmaní veci konštatuje, že uvedené tvrdenia žalobkyne, ktorými odôvodňuje prípustnosť svojho dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, nie sú opodstatnené. Z napadnutého rozsudku odvolacieho súdu je zrejmé, prečo odvolací súd na základe výsledkov vykonaného dokazovania považoval žalobu žalobkyne v časti uplatneného nároku na náhradu ušlého zisku za nedôvodnú. Poukázal na neexistenciu priamej a bezprostrednej príčinnej súvislosti medzi nezákonnými rozhodnutiami o začatí trestného stíhania, resp. vznesenia obvinenia žalobkyni a jej škodou v podobe ušlého zisku. Podľa odvolacieho súdu uvedené uznesenia nevyvolali pozastavenie výkonu notárskeho úradu žalobkyne, v príčinnej súvislosti s ktorým došlo k ušlému zisku na strane žalobkyne. K pozastaveniu výkonu funkcie došlo až rozhodnutím ministra spravodlivosti a tak ušlý zisk žalobkyne je v priamej a bezprostrednej príčinnej súvislosti s týmto rozhodnutím.

27. Odvolací súd teda vo svojom rozhodnutí jasne a výstižne vysvetlil ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, z akých dokazovaním zistených skutočností vychádzal a ako vec právne posúdil. Odôvodnenie jeho rozsudku je presvedčivé a spĺňa všetky obsahové kritériá stanovené v § 220 ods. 2 CSP. Žalobkyňa môže polemizovať so závermi odvolacieho súdu, ktoré viedli k zamietnutiu jej žaloby v časti uplatneného nároku na náhradu škody v podobe ušlého zisku ale za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. Samotné odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (IV. ÚS 112/05, IV. ÚS 324/2011).

Dovolanie žalovanej z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP

28. Žalovaná svoje dovolanie odôvodnené podľa § 420 písm. f) CSP smerovala proti rozsudku odvolacieho súdu vo výroku o potvrdení rozsudku súdu prvej inštancie o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy a proti výroku o náhrade trov konania.

29. Dovolací súd dospel po preskúmaní veci k záveru, že dovolanie žalovanej je prípustné a tiež dôvodné. Žalovaná argumentovala tým, že odvolací súd vo svojom rozhodnutí nedal odpoveď na jej odvolaciu argumentáciu o neprimeranosti výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyni. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu potom skutočne vyplýva, že odvolací súd sa nijako osobitne nevysporiadal s odvolacími námietkami žalovanej, podľa ktorej pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie prekročil maximálnu výšku odškodnenia obetí trestných činov, a to napriek existencii ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu týkajúcej (žalovaná poukázala na viaceré rozhodnutia dovolacieho súdu - poznámka dovolacieho súdu) a bez akéhokoľvek odôvodnenia potreby odklonu od tejto praxe. Rovnako nedal odvolací súd žalovanej žiadnu špecifickú odpoveď na

ďalšiu odvoláciu argumentáciu žalovanej o neprimeranosti výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy s ohľadom na vo veci zistený skutkový stav. Žalovaná poukazovala na skutočnosť, že jedinými dôkazmi, ktoré mali preukazovať vznik nemajetkovej ujmy u žalobkyne boli výpoveď samotnej žalobkyne a jej manžela ako svedka, z ktorých ale vyplynulo, že žalobkyňa mala v rodine veľkú podporu, ich dvoch maloletých detí sa uvedená situácia nedotkla a aj okolie nemalo voči nej negatívne reakcie. Súd prvej inštancie preto podľa žalovanej pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy vychádzal len z vlastných úvah a domnienok o možnej logickej súvislosti dopadov na osobný život žalobkyne v dôsledku trestného stíhania. Na túto odvoláciu argumentáciu odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nijako nereagoval.

30. Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). Je potrebné zdôrazniť, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Ani v konaní o opravnom prostriedku nemusí dať súd odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

31. V intenciách prejednávanej veci platí, že aj keď je výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch predmetom úvahy konajúceho súdu, jeho úvaha sa musí opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská. Uplatnenie voľnej úvahy sa tak nesmie stať nepreskúmateľnou ľubovôľou súdu, vymykajúcou sa akejkolvek kontrole. Súd je povinný vychádzať z jasne definovaných kritérií pre určenie nemajetkovej ujmy (podľa nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 754/2016 - povaha trestného stíhania, jeho dĺžka, dopad trestného stíhania do osobnostnej sféry poškodeného, ako aj okolnosti, za ktorých k nemajetkovej ujme došlo) a vyrovnáť sa s relevantnými argumentmi účastníkov konania o (ne)primeranosti jej výšky a prihliadať aj na rozsah náhrady v iných obdobných veciach a vziať do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie (rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 4Cdo/171/2005, 6Cdo/37/2012, 6MCdo/15/2012, 3Cdo/7/2017, 3Cdo/19/2018, 3Cdo/25/2019, 5Cdo/127/2019). Nemožno priznávať neprimerané či dokonca tak premrštené sumy, ktoré by vo svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohacovaniu sa, a ktoré by napríklad pri porovnaní „odškodnenia“ zásahu do práva na ochranu osobnosti s „odškodňovaním“ zásahov do iných základných práv zaručených Ústavou Slovenskej republiky mohli niektoré ujmy na iných základných právach (napríklad ujmy na zdraví či dokonca živote) bagatelizovať. Na druhej strane je však vylúčené priame uplatnenie právnej úpravy (§ 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z.), ktorá limituje výšku náhrady odkazom na osobitný predpis o náhradách poskytovaných obetiam trestných činov (zákon č. 215/2006 Z.z., dnes zákon č. 274/2017 Z.z.) aj na škodu, za ktorú zodpovedá štát podľa zákona č. 58/1969 Zb. (ako je to v tomto prípade - poznámka dovolacieho súdu), prípadne podľa zákona č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom pred 1. januárom 2013. To by znamenalo popretie princípu úplného odškodnenia a je z hľadiska zákazu pravej retroaktivity vylúčené (sp. zn. 7Cdo/262/2015, 6Cdo/142/2023) a takýto postup bol v rozpore s elementárnou spravodlivosťou (sp. zn. 8Cdo/63/2024). Pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy je preto potrebné sa vysporiadať s určitými kritériami, ktoré by ju v princípe obmedzovali (§ 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z.). To ale nevylučuje vo výnimočných prípadoch priznať náhradu nemajetkovej ujmy vyššiu, za predpokladu, že konajúci súd závažnosť zásahu do práv poškodeného, ktorá toto odôvodňuje, zistí a riadne vyargumentuje.

32. V prejednávanej veci sa odvolací súd nevysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup, ktorý viedol k záveru o správnosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy priznanej súdom prvej inštancie nie je v odôvodnení jeho rozhodnutia dostatočne vysvetlený. Odôvodnenie

odvolacieho súdu nedáva odpoveď na relevantné námietky žalovanej o neprimeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy, najmä pri zohľadnení skutočností, ktoré boli zistené vykonaným dokazovaním a výšky priznaných náhrad v obdobných prípadoch. Konanie odvolacieho súdu je tak zaťažené vadou zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, keďže svojím nesprávnym postupom znemožnil žalovanej realizovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

33. K takémuto pochybeniu zo strany odvolacieho súdu prišlo aj v súvislosti s jeho rozhodnutím o náhrade trov konania. Rozhodnutie v tejto časti nie je odôvodnené aplikáciou konkrétneho ustanovenia CSP a už z tohto dôvodu sa javí ako nepreskúmateľné a porušujúce tak právo žalovanej na spravodlivý proces. Okrem toho rozhodnutie odvolacieho súdu nijako nezohľadňuje skutočnosť, že žalobkyňa si svojou žalobou uplatnila nárok na náhradu majetkovej škody (ušlý zisk) i nemajetkovej ujmy. Ide o dva samostatné hmotnoprávne nároky, pričom žalobkyňa mohol odvolací súd považovať za procesne úspešnú len ohľadne uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, nie však pri nároku na náhradu škody (ušlého zisku), kde jej žalobu zamietol. V takýchto prípadoch platí, že ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo (§ 255 ods. 2 CSP). Rozhodnutie odvolacieho súdu o náhrade trov konania tak malo zohľadňovať pomerný procesný úspech strán sporu vo veci. Keďže sa tak bez relevantného odôvodnenia zo strany odvolacieho súdu nestalo, došlo aj z tohto dôvodu k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý proces. Bol tak naplnený žalovanou uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP.

Dovolanie žalobkyne podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

34. Žalobkyňa svoje dovolanie odôvodnila aj vadou nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom v otázke príčinnej súvislosti medzi rozhodnutím ministra spravodlivosti a škodu žalobkyne v podobe ušlého zisku, ktorá právna otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebolo vyriešená. Podľa žalobkyne je nesprávnym také posúdenie veci, podľa ktorého „žalobkyni nevznikol nárok na náhradu za ušlý zisk v súvislosti s nevykonávaním notárskeho úradu, pretože rozhodnutie ministra o dočasnom pozastavení výkonu notárskeho úradu nebolo zrušené pre nezákonnosť (§ 4 ods.1 zák. č. 58/1969 Zb.) a súčasne ho nemožno považovať za rozhodnutie orgánov činných v trestnom konaní, v príčinnej súvislosti s ktorými žalobkyni vznikla tvrdená majetková škoda (§ 1 ods. 1 zák. č. 58/1969 Zb.). Táto otázka mala byť podľa žalobkyne správne posúdená tak, že „Rozhodnutie ministra spravodlivosti v zmysle § 94 ods.1 písm. a) zák.č.323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) o dočasnom pozastavení výkonu notárskeho úradu notárovi z dôvodu jeho trestného stíhania (začatie trestného stíhania a vznesenie obvinenia orgánmi činnými v trestnom konaní) pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods.1 písm. a) Trestného zákona je vždy v príčinnej súvislosti s rozhodnutiami orgánov činných v trestnom konaní, ktoré boli zrušené pre nezákonnosť (§ 4 ods.1 zák. č. 58/1969 Zb.) a ak v dôsledku takéhoto rozhodnutia ministra dôjde k spôsobeniu škody, za škodu zodpovedá štát v zmysle § 1 ods.1 zák. č. 58/1969 Zb.“.

35. K tomu dovolací súd uvádza, že žalobkyňa pri vymedzení tohto dovolacieho dôvodu spojila dve právne otázky, ktoré mali byť odvolacím súdom nesprávne posúdené. Jednak namieta posúdenie súdu, že jej nevznikol nárok na náhradu škody za ušlý zisk pretože rozhodnutie ministra o dočasnom pozastavení výkonu notárskeho úradu nebolo zrušené. Ako druhé nesprávne posúdenie namieta, že rozhodnutie ministra nemožno považovať za rozhodnutie orgánov činných v trestnom konaní, v príčinnej súvislosti s ktorými žalobkyni vznikla tvrdená majetková škoda.

36. Čo sa týka prvej otázky nie je zrejmé, či žalobkyňa namieta správnosť záveru odvolacieho súdu preto, že rozhodnutie ministra o dočasnom pozastavení výkonu notárskeho úradu v skutočnosti zrušené bolo alebo preto, že pre vznik jej nároku na náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. toto rozhodnutie ministra zrušené ako nezákonné nemuselo byť. V prvom prípade sa však nejedná o otázku právnu ale skutkovú. Odvolací súd prijal záver o tom, že rozhodnutie ministra nebolo zrušené, na podklade výsledkov vykonaného dokazovania, v ktorom sa žalobkyni takéto zrušenie nepodarilo

preukázať. Dovolací súd preto v otázke tohoto skutkového zistenia odvolacieho súdu nemôže vykonať dovolací prieskum podľa § 421 ods. 1 CSP. V druhom prípade, ak ju skutočne chcela žalobkyňa v dovolaní nastoliť, žalobkyňa nijako neargumentuje o nesprávnosti posúdenia odvolacieho súdu. Neuvedla prečo nie je potrebné trvať na splnení podmienky zrušenia rozhodnutia ako nezákonného (§ 4 zákona č. 58/1969 Zb.). Neuvádza tak v čom spočíva nesprávnosť opačného právneho posúdenia odvolacieho súdu (§ 432 ods. 2 CSP).

37. V druhej otázke (rozhodnutie ministra nemožno považovať za rozhodnutie orgánov činných v trestnom konaní, v príčinnej súvislosti s ktorými žalobkyňa vznikla tvrdená majetková škoda) žalobkyňa opätovne neuvádza v čom spočíva nesprávnosť právneho posúdenia odvolacieho súdu (§ 432 ods. 2 CSP). Sama potom pri formulovaní záveru, ako mala byť táto otázka správne posúdená uviedla, že rozhodnutie ministra o pozastavení výkonu notárskeho úradu je v príčinnej súvislosti s rozhodnutiami orgánov činných v trestnom konaní. Teda ani žalobkyňa nepovažuje rozhodnutie ministra za rozhodnutie orgánov činných v trestnom konaní, len ho dáva s nimi do vzťahu príčiny a následku.

38. Dovolanie žalobkyne podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP preto nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, resp. žalobkyňa nevymedzila dovolacie dôvody spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

Dovolanie žalovanej podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

39. Žalovaná vo svojom dovolaní namietala rovnako nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, tentokrát vo vzťahu k jeho rozhodnutiu o náhrade nemajetkovej ujmy žalobkyne. Vzhľadom na nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu vo výroku potvrdzujúcom rozsudok súdu prvej inštancie v časti priznanej nemajetkovej ujmy a vo výroku o náhrade trov konania dovolací súd nepristúpil k posúdeniu opodstatnenosti žalovanou uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Rozhodovacia prax dovolacieho súdu je ustálená v tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 420 CSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (4Cdo/263/2013, 5Cdo/241/2013, 2Cdo/111/2014, 7Cdo/212/2014, 6Cdo/591/2015, 8Cdo/137/2015, 1Cdo/166/2017, 3Cdo/35/2023).

40. Vzhľadom na všetky uvedené závery najvyšší súd podľa § 447 písm. c), f) CSP dovolanie žalobkyne odmietol ako neprípustné a neodôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, resp. nevymedzené dovolacími dôvodmi spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP. Na dovolanie žalovanej podľa § 420 písm. f) CSP potom najvyšší súd rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28. mája 2024 sp. zn. 5Co/74/2022 vo výroku potvrdzujúcom rozsudok súdu prvej inštancie v časti priznanej nemajetkovej ujmy a vo výroku o náhrade trov konania zrušil a vec v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

41. V ďalšom konaní sú súd prvej inštancie i odvolací súd viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

42. O náhrade trov dovolacieho konania a náhrade trov pôvodného konania rozhodne odvolací súd (§ 453 ods. 3 CSP).

43. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.